ส่วนที่ 1
ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสระแก้ว

สภาพทั่วไป

จังหวัดสระแก้ว เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความเจริญรุ่งเรืองมาในอดีต ตั้งแต่อาณาจักรทวาราวดี ที่ปรากฏหลักฐานร่องรอยความเจริญทางอารยธรรมโบราณ ได้แก่ กลุ่มปราสาทศิลปะขอม และจารึกต่างๆ ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรม และอารยธรรม ยุคขอมโบราณ เช่น ปราสาทเขาน้อยสีชมพู ปราสาทสด๊กก๊อกธม และปราสาทเขาโล้น

จังหวัดสระแก้ว แยกออกมาจากจังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2536 เป็นจังหวัดที่ 74 อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ 237 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 7,195 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,496,962 ไร่ แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 58 ตำบล 731 หมู่บ้าน 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด 15 เทศบาล และ 51 องค์การบริหารส่วนตำบล มีประชากรรวมทั้งสิ้น 541,916 คน ด้านทิศตะวันออกของจังหวัดสระแก้วมีอาณาเขตติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา เป็นระยะทาง 165 กิโลเมตร ใน 4 อำเภอ คือ อำเภอคลองหาด อำเภออรัญประเทศ อำเภอตาพระยา และอำเภอโคกสูง มีจุดผ่านแดนที่สำคัญ 4 จุด คือ จุดผ่านแดนถาวร 1 แห่ง และจุดผ่อนปรนการค้า 3 แห่ง มีตลาดโรงเกลือซึ่งเป็นแหล่งสินค้ามือสองที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาค สามารถสร้างรายได้ให้กับจังหวัดปีละหลายพันล้านบาท

นอกจากนี้ ยังมีแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่มีชื่อเสียงคือ อุทยานแห่งชาติปางสีดาอุทยานแห่งชาติตาพระยา ซึ่งได้รับการประกาศให้เป็นส่วนหนึ่งของมรดกโลก ละลุ เขื่อนพระปรง ถ้ำเพชรโพธิ์ทองและน้ำตกเขาตระกรุบ เป็นต้น

ทำเลที่ตั้งของจังหวัดสระแก้ว ถือได้ว่าเป็นประตูสู่อินโดจีน ที่สำคัญของประเทศอย่างเหมาะสม จากศักยภาพดังกล่าว จังหวัดได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาว่า ***"เมืองงามชายแดนบูรพาน่าอยู่ ประตูสู่อินโดจีน ถิ่นอุตสาหกรรมการเกษตร เขตท่องเที่ยวเชิงนิเทศ"*** แยกเป็น 6 ประเด็นยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 1	เมืองงามชายแดน
ยุทธศาสตร์ที่ 2	ประตูสู่อินโดจีน
ยุทธศาสตร์ที่ 3	ถิ่นอุตสาหกรรมการเกษตร
ยุทธศาสตร์ที่ 4	เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
ยุทธศาสตร์ที่ 5	การบริหารจัดการ และ
ยุทธศาสตร์ที่ 6	การพัฒนาศักยภาพคน

คำขวัญประจำจังหวัดสระแก้ว

ชายแดนเบื้องบูรพา ป่างามน้ำตกสวย

มากด้วยรอยอารยธรรมโบราณ ย่านการค้าไทย – เขมร

ต้นไม้*ประจำจังหวัดสระแก้ว* ได้แก่ มะขามป้อม

ดอกไม้*ประจำจังหวัดสระแก้ว* ได้แก่ ดอกแก้ว

หน่วยการปกครอง

การปกครองแบ่งออกเป็น 9 อำเภอ 58 ตำบล 731 หมู่บ้าน 10 เทศบาล (2 เทศบาลเมือง 8 เทศบาลตำบล) 56 องค์การบริหารส่วนตำบล

การแบ่งเขตการปกครอง

อำเภอ	เนื้อที่ (ตร.กม.)	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.
1. เมืองสระแก้ว	1,832.22	8	123	1	2	8
2. วัฒนานคร	1,560.00	11	115	-	1	11
3. อรัญประเทศ	821.265	12	114	1	-	12
4. ตาพระยา	862.90	5	64	-	1	5
5.วังน้ำเย็น	343.24	4	84	-	1	4
6. คลองหาด	417.082	7	71	-	-	7
7. เขาฉกรรจ์	774.31	4	71	-	1	4
8. โคกสูง	219.40	4	41	-	-	4
9. วังสมบูรณ์	389.30	3	48	-	2	1
รวม	7,219.717	58	731	2	8	56

ส่วนที่ 2
กระบวนการส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจังหวัดสระแก้ว

1.การส่งเสริมปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้ดำเนินการขับเคลื่อนตามแผนปฏิบัติราชการ โดยใช้กลไกการขับเคลื่อนในระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และจัดกิจกรรมขับเคลื่อนต่างๆ ดังนี้

1.1 กลไกการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

1.1.1 จังหวัดสระแก้ว ได้จัดตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในระดับจังหวัด อำเภอตำบล และหมู่บ้านตามคำสั่งจังหวัดสระแก้ว ที่ 50(ส)/2552 ลงวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2552

1.1.2 เครื่องมือในการทำงานใช้ข้อมูลของชุมชน ข้อมูลทุนชุมชน แผนชีวิตและแผนชุมชน

1.1.3 แกนนำในชุมชนที่ผ่านการคัดเลือกและอำเภอมอบหมายให้เป็นแกนนำในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

2.กระบวนการในการขับเคลื่อน

2.1 จัดกระบวนการฝึกอบรมและสร้างจิตสำนึกเพื่อให้เกิดความมุ่งมั่นและแสดงเจตนารมณ์

2.2 ฝึกอบรมให้ความรู้สร้างความเข้าใจในเศรษฐกิจพอเพียงและศึกษาดูงานตามความเหมาะสม

2.2 กำหนดกิจกรรมและจัดทำแผนในการขับเคลื่อนกิจกรรม

3.กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการขับเคลื่อน

3.1 กลุ่มผู้นำชุมชน โดยเริ่มจากคณะทำงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ผู้นำหรือแกนนำชุมชน แกนนำเครือข่ายต่างๆ ในชุมชน

3.2 ครัวเรือนต้นแบบ หรือครัวเรือนนำร่องที่สมัครใจใช้วิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 ครัวเรือนยากจนเป้าหมายประกอบด้วยครัวเรือนยากจนรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ.

4.เครื่องมือในการขับเคลื่อน

4.1 ระดับครัวเรือน ใช้บัญชีรับ-จ่ายครัวเรือนจัดทำแผนชีวิต หรือแผนครัวเรือนเป็นกิจกรรมขับเคลื่อน

4.2 ระดับกลุ่มใช้กิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพึ่งตนเองของชุมชนเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน

4.3 ระดับหมู่บ้าน ใช้แผนชุมชนโดยเฉพาะแผนชุมชนที่ก่อให้เกิดการพึ่งเองในชุมชนเป็นเครื่องมือขับเคลื่อน

4.4 ใช้ทุนของชุมชน และการบริหารจัดการทุนที่มีประสิทธิภาพในการขับเคลื่อน

4.5 ใช้เวทีประชาคมและศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

5.กิจกรรมที่ขับเคลื่อนในระดับต่าง ๆ

5.1 ระดับครัวเรือน ครัวเรือนเป้าหมาย ครัวเรือนต้นแบบ ครัวเรือนนำร่อง และครัวเรือนยากจนหรือครัวเรือนที่มีความสมัครใจจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

1) จัดทำบัญชี รับ-จ่าย ครัวเรือน

2) จัดทำแผนชีวิต หรือแผนครอบครัว

3) ร่วมกิจกรรมลด ละ เลิก อบายมุข

4) ร่วมกิจกรรมลดรายจ่ายในครัวเรือน เช่นปลูกพืชผักสวนครัว เลี้ยงสัตว์โดยปลูกทุกอย่างที่กิน และกินทุกอย่างที่ปลูก

5) ร่วมกิจกรรมประหยัด ออม และสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวเก็บออม

6) ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเกษตรต้องทำเกษตรธรรมชาติ เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีฆ่าแมลง

7) เพิ่มรายได้ โดยทำอาชีพเสริมที่เหมาะสมตามศักยภาพของตนเองและสภาพแวดล้อม เป็นสมาชิกผลิตสินค้า OTOP หรือแปรรูปผลิตภัณฑ์ในชุมชน

8) สมาชิกในครัวเรือนได้พูดคุยกันและเรียนรู้กิจกรรมร่วมกันและประเมินผลตนเอง

5.2 ระดับหมู่บ้าน หมู่บ้านเป้าหมาย หมู่บ้านต้นแบบ ร่วมจัดกิจกรรม ดังต่อไปนี้

1) สร้างวินัยการใช้เงินและส่งเสริมการออมในชุมชน

2) รณรงค์ให้ครัวเรือนจัดทำบัญชี รับ-จ่าย ครัวเรือน และลด ละ เลิกอบายมุข

3) จัดระบบทุนชุมชนค้นหาทุนของชุมชนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

4) จัดทำแผนชุมชน โดยเฉพาะแผนชุมชนพึ่งตนเอง

5) จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้วิถีชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของครัวเรือน และกระตุ้นจิตสำนึกความพอเพียงอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

6.การสนับสนุนการขับเคลื่อนในชุมชน

6.1 งบประมาณการจัดกิจกรรมของหน่วยงานภาคีต่างๆ

6.2 วิชาการเพื่อให้เกิดการสร้างความรู้ ความเข้าใจเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ สื่อ และเอกสารสิ่งพิมพ์

6.3 การศึกษาดูงานตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จ

7. ภาคีสนับสนุนการขับเคลื่อนในชุมชน สามารถบูรณาการสนับสนุนตามบทบาทหน้าที่ ดังนี้

หน่วยงาน	กิจกรรม
สำนักงานพัฒนาชุมชน	ส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์/แผนชุมชน/อบรมแกนนำชุมชนอบรมสร้างจิตสำนึกครัวเรือนเป้าหมาย/จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู/โครงการแก้ไขปัญหาความยากจนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ฯลฯ
ธกส.	บัญชี รับ-จ่ายครัวเรือน/แผนชุมชน/ประกอบอาชีพ/ทุน
การศึกษานอกโรงเรียน	การแปรรูปผลผลิต/การถนอมอาหาร
สาธารณสุข	นวดแผนโบราณ/สมุนไพร
อบต.	ทุนดำเนินการ
เกษตร	เกษตรอินทรี/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/ปุ๋ยชีวภาพ
ปกครอง	จัดเวทีสร้างการเรียนรู้/โครงการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข สร้างรอยยิ้มให้กับประชาชน

8. ปัจจัยที่เอื้อเฟื้อต่อการสร้างความพอเพียง

8.1 มีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นศูนย์รวมจิตใจ

8.2 นโยบายผู้ว่าราชการจังหวัดสระแก้ว

8.3 ชุมชนมีวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์และส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม

8.4 หลักปฏิบัติตามหลักศาสนา

8.5 สร้างวิถีชีวิตประชาธิปไตยในครอบครัว

8.6 ความรู้ความเข้าใจชัดเจนในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง

8.7 มีต้นแบบแหล่งการเรียนรู้ ผู้นำชุมชนนำเป็นตัวอย่าง

8.8 รู้จักสภาพ สถานะของตนเอง เริ่มที่ต้นเอง

8.9 วิกฤติเศรษฐกิจเป็นบทเรียนก่อให้เกิดแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

8.10 พลังขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน

9.ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการสร้างความพอเพียง

9.1 ขาดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

9.2 สภาพแวดล้อมที่แข่งขันสูง

9.3 ค่านิยมพึ่งรัฐมากกว่าพึ่งตนเอง

9.4 ค่านิยมเน้นบริโภคนิยม

9.5 พฤติกรรมเลียนแบบ ประกอบกับ สื่อโฆษณาประชาสัมพันธ์สินค้าฟุ่มเฟือยมาก

10.ตัวชี้วัดเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับต่าง ๆ ดังนี้

-ตัวชี้วัดเศรษฐกิจพอเพียงระดับครัวเรือน

-ตัวชี้วัดเศรษฐกิจพอเพียงระดับกลุ่ม

-ตัวชี้วัดเศรษฐกิจพอเพียงระดับชุมชน

เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรมมากขึ้นและง่ายต่อการปฏิบัติได้ จัดกลุ่มตัวชี้วัดออกเป็น 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด ภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

1) ด้านจิตใจและสังคม มี จำนวน 7 ตัวชี้วัด

2) ด้านเศรษฐกิจ มี จำนวน 5 ตัวชี้วัด

3) ด้านการเรียนรู้ มี จำนวน 7 ตัวชี้วัด

4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มี จำนวน 4 ตัวชี้วัด

11. สรุปผลการจัดระดับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

หมู่บ้านที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลการจัดระดับหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 85 หมู่บ้าน แยกเป็นระดับดังนี้

11.1 หมู่บ้าน ระดับ พออยู่ พอกิน จำนวน 31 หมู่บ้าน

11.2 หมู่บ้าน ระดับ อยู่ดี กินดี จำนวน 52 หมู่บ้าน

11.3 หมู่บ้าน ระดับ มั่งมี ศรีสุข จำนวน 2 หมู่บ้าน

12. อำเภอได้คัดเลือกหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ระดับอำเภอ ๆ ละ 1 หมู่บ้าน

12.1 อำเภอเมืองสระแก้ว บ้านคลองอาลาง หมู่ที่ 16 ตำบลบ้านแก้ง

12.2 อำเภออรัญประเทศ บ้านหนองสังข์ หมู่ที่ 1 ตำบลหนองสังข์

12.3 อำเภอวัฒนานคร บ้านใหม่ไทยพัฒนา หมู่ที่ 6 ตำบลหนองตะเคียนบอน

12.4 อำเภอตาพระยา บ้านกุดเวียน หมู่ที่ 4 ตำบลตาพระยา

12.5 อำเภอวังน้ำเย็น บ้านวังศิลา หมู่ที่ 14 ตำบลวังน้ำเย็น

12.6 อำเภอคลองหาด บ้านเขาดิน หมู่ที่ 8 ตำบลคลองหาด

12.7 อำเภอเขาฉกรรจ์ บ้านท่าผักชี หมู่ที่ 6 ตำบลพระเพลิง

12.8 อำเภอโคกสูง บ้านคลองทราย หมู่ที่ 8 ตำบลหนองม่วง

12.9 อำเภอวังสมบูรณ์ บ้านคลองหวาย หมู่ที่ 6 ตำบลวังใหม่

ส่วนที่ 3
หมู่บ้านต้นแบบการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บ้านกุดเวียน
หมู่ที่ 4 ตำบลตาพระยา อำเภอตาพระยา
จังหวัดสระแก้ว

.....

กุดเวียน เป็นหมู่บ้านต้นแบบปลอดอบายมุข ระดับ “มั่งมีศรีสุข” ของอำเภอตาพระยา ประชาชนดำรงวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

โดยความสามารถของผู้นำชุมชนนำพาชุมชนให้หลุดรอดพ้นจากสภาวการณ์ทางธรรมชาติที่มีผลกระทบจากความแห้งแล้งด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาของชุมชน จุดเปลี่ยนของการพัฒนาชุมชน

เริ่มจากการนำหลักและแนวทางดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกรมการพัฒนาชุมชน ระบบคุณธรรมและธรรมาภิบาลมาปรับประยุกต์ให้ประชาชน จำนวน 270 ครัวเรือน ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ก่อให้เกิดความรัก ผูกพัน และสามัคคีระหว่างผู้คนในชุมชนทำให้ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

บ้านท่าผักชี หมู่ที่ 6 ตำบลพระเพลิง อำเภอเขาฉกรรจ์

เป็นหมู่บ้านที่มุ่งมั่นพัฒนาความรู้และส่งเสริมทักษะวิชาชีพด้านเกษตรแบบพึ่งตนเอง และสนับสนุนให้ชาวบ้านบริหารจัดการในที่ดินของตนเอง ด้วยวิธีการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง และทำการเกษตรอินทรีย์แบบผสมผสาน โดยภาคีร่วมการพัฒนา ได้แก่ กลุ่ม องค์กรชุมชน โรงเรียนบ้านท่าผักชี และวัดบ้านท่าผักชี เป็นแกนนำหลักในการขับเคลื่อนและขยายผลการดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียง

บ้านวังศิลา หมู่ที่ 14 ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น

ชาวบ้านวังศิลา ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในระดับบุคคล ครัวเรือนและชุมชน แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาที่เริ่มต้นจากหลักของการพึ่งตนเองของชาวบ้าน โดยปรับเปลี่ยนจากการพึ่งพิงผู้อื่นมาเป็นการพึ่งพาตนเอง เสริมสร้างให้ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง มีการช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน มีการสงเคราะห์เกื้อกูลกัน นับว่าเป็นตัวอย่างที่ดีในการบริหารจัดการชุมชนที่มีลักษณะกึ่งเมือง(เขตเทศบาล) และกึ่งชนบท เป็นลักษณะเด่นเฉพาะของชุมชนบ้านวังศิลา และสามารถเป็นชุมชนต้นแบบแห่งการเรียนรู้

